

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор (перший проректор)

Прушківський В.Г.
“ _____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Планування розвитку територій

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Економіко - гуманітарний інститут, факультет економіки та управління

Запоріжжя – 2018 рік

Робоча програма «Планування розвитку територій» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки магістр за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», 2018 року -16 с.

Розробники: доц., к. е. н. Кутідзе Л.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол від “14” березня 2018 року № 7

Завідувач кафедри менеджменту _____ (Пуліна Т. В.)

“ _____ ” _____ 2018 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Протокол від “29” травня 2018 року № 15

“ _____ ” _____ 2018 року Голова _____ (Корольков В.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>074 «Публічне управління та адміністрування»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: маістр	Лекції	
		14 год.	4 - год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 - год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання:			
2 год.	2 год.	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30% до 70%

для заочної форми навчання – 10% до 90%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною стадією управління будь-яким видом доцільної діяльності є процес постановки мети й застосування способів її досягнення. Процес управління складається з багатьох функцій, однак, першорядне значення має планування, що передбачає розробку стратегічних, довгострокових, поточних, оперативних планів, планів інвестиційних проектів та бізнес-планів. Планування спрямоване на підвищення ефективності національного господарства на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, раціонального використання матеріальних і фінансових ресурсів. План передбачає генеральну стратегію розвитку будь-якого суб'єкта господарювання та виконує функції контролю й оцінки.

У цьому зв'язку фахівці з публічного управління та адміністрування повинні мати теоретичні знання та практичні навички, знати методи розробки планів як системи взаємозалежних умов і параметрів конкретного суб'єкта господарювання, починаючи від формування цілей і завершуючи розробкою конкретних заходів щодо їх досягнення, вміти формувати поряд із загальними конкретні практичні завдання з планування з урахуванням можливості запобігання господарських ризиків.

Відповідно до цього, програма дисципліни передбачає вивчення системи планування в Україні, методологію стратегічного і тактичного планування, застосування соціально-економічного аналізу у процесі стратегічного планування, моніторингу та оцінювання реалізації стратегічного плану, визначення засобів і методів обґрунтування планових рішень на регіональному та місцевому рівні, вивчення організаційних механізмів планової роботи з розвитку територій та інформаційної бази забезпечення процесу планування розвитку територій.

Мета дисципліни - засвоєння теоретичних знань щодо планування розвитку територій та формування професійних компетентностей з управління стратегічними та тактичними змінами територій.

Завданням дисципліни є:

- вивчення студентами системи територіального планування в Україні;
- формування систематизованих знань про систему планування та прогнозування розвитку міст і регіонів, діяльність посадових осіб та органів місцевої влади, їх повноваження та завдання у сфері соціально-економічного розвитку і планування;
- оволодіння методологією стратегічного і тактичного планування, методичним інструментарієм обґрунтування планових рішень;
- набуття глибоких теоретичних знань відносно принципів, методів і прийомів якісного та кількісного обґрунтування планових показників розвитку територій;
- набуття вмінь і навичок використання їх у практичному управлінні при здійсненні соціально-економічного аналізу у процесі стратегічного планування, моніторингу та оцінюванні реалізації стратегічного плану, прогнозуванні та плануванні на регіональному та місцевому рівнях;
- вивчення питань організації планової роботи з розвитку територій.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- Загальних, а саме: здатність оперувати основними категоріями і методами дисципліни при вирішенні професійних завдань; аналізувати значущі проблеми та процеси та знаходити шляхи вирішення проблем, які виникають під час професійної діяльності; приймати обґрунтовані рішення; застосовувати знання в практичних ситуаціях і проводити дослідження на професійному рівні.

Фахових, таких як: знання та розуміння принципів та засад державної регіональної політики, нормативно-правових основ територіального планування; сутності, форм і методів планування та прогнозування соціально-економічного розвитку об'єктів управління, системи планування в Україні; цілей, завдань і функцій стратегічного планування територій та складових інституційного, інформаційного та організаційного забезпечення процесу

планування розвитку територій; основних методів аналізу розвитку територій і механізмів реалізації стратегічного плану розвитку територій, системи моніторингу та оцінки реалізації планів; підходів до розробки оперативних планів територіального розвитку.

Студенти повинні вміти:

- визначати актуальні проблеми сучасного розвитку територій в Україні;
- розкривати сутність і зміст державної регіональної політики в контексті планування розвитку територій та роль місцевих органів влади у її реалізації;
- аналізувати вітчизняний та зарубіжний досвід планування з метою його використання у подальшій роботі;
- здійснювати вибір доцільних методів аналізу розвитку територій з урахуванням їх особливостей;
- аналізувати ресурсний потенціал регіону, визначати проблеми та напрями перспективного розвитку міст і регіонів, окреслювати пріоритети розвитку;
- обґрунтовувати і формулювати цілі розвитку територій, визначати її сильні і слабкі сторони;
- визначати тактику, політику, процедури, правила впровадження і реалізації стратегічного планування розвитку територій, здійснювати вибір програм і проектів;
- організувати інформаційне та організаційне забезпечення процесу планування, здійснювати співробітництво з територіальними громадами та іншими суспільними групами;
- визначати мету, основні стадії розробки та виконання державних цільових програм, здійснювати контроль за їх виконанням;
- визначати оперативні цілі, здійснювати організацію розробки та реалізації оперативного плану розвитку територій.

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни: розробляти та здійснювати обґрунтування оптимальних управлінських рішень щодо планування розвитку територій.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Стратегічне планування розвитку територій

Тема 1. Планування та прогнозування як методи державного управління.

Тема 2. Система планування регіонального розвитку в Україні

Тема 3. Процес стратегічного планування розвитку територій

Тема 4. Організаційне забезпечення процесу стратегічного планування

Тема 5. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування

Тема 6. Управління реалізацією стратегічного плану

Змістовий модуль 2. Планування на регіональному та місцевому рівні

Тема 7. Державні та регіональні цільові програми як важелі процесу регіонального розвитку

Тема 8. Оперативне планування

Тема 9. Планування розташування виробництва та транспортних мереж

Тема 10. Планування розвитку галузей гуманітарної сфери

Тема 11. Інституціональне забезпечення розвитку територій

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль I. Стратегічне планування розвитку територій												
Тема 1. Планування та прогнозування як методи державного управління.	7	1	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-		7
Тема 2. Система планування регіонального розвитку в Україні	7	1	1	-	-	5	7,5	-	0,5	-		7
Тема 3. Процес стратегічного планування розвитку територій	7	1	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-		7
Тема 4. Організаційне забезпечення процесу стратегічного планування	8	1	2	-	-	5	7,5	0,5	-	-		7
Тема 5. Соціально-економічний аналіз процесі стратегічного планування	8	1	2	-	-	5	7,5	-	0,5	-		7
Тема 6. Управління реалізацією стратегічного плану	7	1	1	-	-	5	7,5	0,5	-	-		7
Разом за змістовим модулем 1	44	6	8	-	-	30	46	2	1		1	42

Модуль 2												
Змістовий модуль II. Планування на регіональному та місцевому рівні												
Тема 7. Державні та регіональні цільові програми як важелі процесу регіонального розвитку	8	1	1	-	-	6	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 8. Оперативне планування	8	1	1	-	-	6	8,5	-	0,5	-	-	8
Тема 9. Планування розташування виробництва та транспортних мереж	9	2	1	-	-	6	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 10. Планування розвитку галузей гуманітарної сфери	9	2	1	-	-	6	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 11. Інституціональне забезпечення розвитку територій	10	2	2	-	-	6	9	0,5	0,5	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	46	8	6	2	-	30	44	2	1		1	40
Усього годин	90	14	14	-	2	60	90	4	2		2	82

4. Темі семінарських занять

5.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Планування та прогнозування як методи державного управління	1
2	Система планування в Україні	1
3	Процес стратегічного планування	1
4	Організаційне забезпечення процесу стратегічного планування. Співробітництво з територіальними громадами та іншими суспільними групами	2
5	Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування. Ситуативне дослідження: проведення swot-аналізу та pest-аналізу на прикладі конкретної території.	2

6	Моніторинг та оцінювання реалізації стратегічного плану. Організація моніторингу та оцінки реалізації стратегічного плану	1
7	Державні та регіональні цільові програми	1
8	Оперативне планування	1
9	Планування розташування виробництва та транспортних мереж	1
10	Планування розвитку галузей гуманітарної сфери	1
11	Інституціональне забезпечення розвитку територій	2

8. Самостійна робота

Студент повинен володіти знаннями, вміннями і навичками, які необхідні як для написання ним випускної кваліфікаційної роботи, так й для майбутньої професійної діяльності високого рівня. Він має бути підготовленим, насамперед, для самостійного проведення фундаментальних і прикладних досліджень в економіці, бізнесовій і фінансовій сферах. Тому поряд з аудиторними заняттями *підвищена увага приділяється саме організації й проведенню самостійної роботи студентів.*

Кожна тема дисципліни “Планування розвитку територій” потребує додаткового опрацювання студентами під час самостійної роботи. *Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, набуття вмінь та навичок самостійного проведення розрахунків та аналізу результатів для успішного застосування їх у подальшій роботі.* Самостійна робота студентів повинна мати творчий характер, розвивати навички до аналітичної діяльності.

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи студента.

Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СРС є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій студентській конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення студентом на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов’язкові та вибіркові. До обов’язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов’язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких студент на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (case study).

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота

Мета ІНДЗ: перевірка засвоєння слухачами основного матеріалу дисципліни, отримання навиків роботи з першоджерелами, вміння орієнтуватися в законодавстві України, самостійно робити висновки з проблематики, яка була висвітлена в ІНДЗ.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична та практична робота у межах навчальної програми курсу на основі знань, умінь, навичок, які слухачі отримали під час занять і відображають зміст декількох тем дисципліни або всього курсу.

Види ІНДЗ та система їх оцінювання:

- тематичний реферат;
- мультимедійний проект – презентація;
- реферування літератури.

Теми індивідуальних науково-дослідних завдань.

1. Планування та прогнозування як методи державного управління в умовах ринкової економіки.
2. Методи прогнозування розвитку територій.
3. Принципи державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України.
4. Прогнозні і програмні документи економічного і соціального розвитку.
5. Соціально-економічний розвиток регіонів України на сучасному етапі.
6. Основні напрями та пріоритети економічного розвитку України.
7. Основні напрями і пріоритети розвитку Запорізької (або будь-якої іншої) області.
8. Сутність планування. Форми і методи планування.
9. Інформаційне забезпечення розробки планово-прогнозних документів розвитку територій.
10. Цілі і функції стратегічного планування територій.
11. Переваги, особливості та характерні риси стратегічного планування.
12. Процес стратегічного планування, його складові.
13. Оцінка та аналіз зовнішнього середовища в процесі стратегічного планування.
14. Оцінка та аналіз вихідного рівня об'єкта стратегічного планування, визначення сильних і слабких його сторін.
15. Інформаційне забезпечення стратегічного планування.
16. Інформація й аналітичні дослідження, необхідні для планування розвитку територій.
17. Методи кількісного аналізу стану економіки територій.
18. Моніторинг та оцінювання реалізації стратегічного плану.
19. Характеристика методів економічного прогнозування.
20. Державні та регіональні цільові програми.
21. Територіальне планування: зміст, принципи та застосування на сучасному етапі.
22. Нормативно-правове та документальне забезпечення планування територій в Україні на різних рівнях.
23. Зміст та структура генерального плану.
24. Напрями та завдання містобудівної діяльності в Україні.
25. Особливості планування та забудови міських та сільських територій.
26. Правове регулювання управління земельними ресурсами.
29. Планування використання та управління земельними ресурсами.
30. Кадастри.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;

- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв'язання завдань, тестування.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання завдань, тестування.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни;
- інформування студентів про якість їх робіт
- інформування студентів про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація студентів до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи студентів і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті студентами у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Планування розвитку територій» застосовується поточний модульний контроль знань студентів. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у ЗНТУ порядком, за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю. При цьому загальна 100-бальна шкала оцінювання знань розподіляється так:

- оцінювання поточної успішності вивчення матеріалу дисципліни - 0-40 балів;
- оцінювання результатів виконання модульних завдань - 0-60 балів.

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи студентів протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- модульний (проміжний) контроль.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань студентів є:

- відвідування лекційних та семінарських занять (10 балів);
- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях (максимальна оцінка - 10 балів);
- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання (максимальна оцінка – 5 балів);
- виконання одного з вибіркового завдань для самостійного опрацювання (максимальна оцінка – 5 балів);

- участь в студентських конференціях та олімпіадах (10 балів).

Контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань студентів при обговоренні питань семінарських занять. Шкала оцінювання становить: 0; 5; 10 балів.

Критерії оцінювання: активність студентів в обговоренні питань семінарів вимірюється середнім значенням одержаних впродовж семестру оцінок:

- за середньої оцінки нижче 2,5 студент отримує 0 балів;
- за середньої оцінки в інтервалі 2,6 - 3,9 студент отримує 5 балів;
- за середньої оцінки вище 4,0 студент отримує 10 балів.

Результати поточного контролю знань студентів вносяться до заліково-екзаменаційної відомості.

Модульний контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями).

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До залікової екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором студента.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий модулі.

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань (залік)

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	100
10	10	20	20	20	20	20	20	20	20	20	

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Планування розвитку територій»
2. Навчальна програма з дисципліни «Планування розвитку територій»
3. Навчально-методичні матеріали до практичних та семінарських занять з дисципліни «Планування розвитку територій»/ ЗНТУ, кафедра менеджменту.

14. Рекомендовані джерела і література

Основна

1. Берданова О.В. Стратегічне планування: навч. посіб. / О.Берданова, В. Вакуленко, В. Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.
2. Берданова О. Оперативне планування реалізації стратегії територіального розвитку : практичний посібник / [О. Берданова, Є. Фишко] ; Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO". – К. : ТОВ "Софія-А", 2012. – 48 с.
3. Блейклі Е. Дж. Планування місцевого економічного розвитку. Терія і практика / Е. Дж. Блейклі. – 2-ге вид. – Львів : Літопис, 2002. – 416 с.
4. Грабовецький Б. Є. Економічне прогнозування і планування : навч. посібн. / Б. Є. Грабовецький. – К. : Цент навчальної літератури, 2003. – 188 с.
5. Державна регіональна політика: навч.посібн. / Н.М.Гринчук, В.М.Вакуленко, – К.: НАДУ, 2007– 64 с.
6. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування : підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 396 с.
7. Молодожен Ю. Б. Планування розвитку територій : навч. посібн. / Ю. Б. Молодожен. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2010. – 284 с.
8. Основи регіонального управління в Україні. Підруч. (з грифом МОН України) / За ред.: В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. – К.:НАДУ, 2011. – 635 с.

Допоміжна

9. Мінченко М. В. Планування та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів : підручник / М. В. Мінченко, Л. П. Чижів, А. В. Фролков. – ВТД "Університетська книга", 2004. – 442 с.
10. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав – членів Ради Європи // В.С. Куйбіда, В.А. Негода, В.В. Толкованов. – К. Вид-во «Крамар», 2009. – 170 с.
11. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону: Практичний посібник / Бавран Б. Вігода А. Девідсон Г., Мамонова В., Федів І., Санжаровський І. За ред. Санжаровського І. – К.: Вид-во К.І.С., 2008. – 214 с.
12. Пашута М. Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку : навч. посібн. / М. Т. Пашута. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 408 с.
13. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком : навч. посіб. / Д. М. Стеченко. – К. : Вища школа, 2000. – 223 с.
14. Стратегічне управління : підручник / О. М. Тищенко, Т. М. Хміль. С. К. Василик. – Х. : ІНЖЕК, 2009. – 278 с.
15. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 698 с. 59
16. Кутідзе Л.С. Стратегічне планування розвитку територій: навчально-методичний посібник / Кутідзе Л.С. – Запоріжжя: ЗЦППКК, 2013. – 42 с.

Інформаційні ресурси

Електронні версії начальних посібників та підручників

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ.упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011.Т. 5 : Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О.Ю Амосов (співголова), О.С.Ігнатенко (співголова) та ін. – 2011. – 408 с. [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://212.111.196.8:8081/ndi/encyclopedia/default.aspx>
2. Пушкар З., Пушкар Б. Стратегічне планування регіонального розвитку // Українська наука: минуле, сучасне й майбутнє. – випуск 13. – 2008. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Un_msm/2008_13/Puskar.pdf
3. Кукса І.М., Гончаров Є.В. Черняков І.С. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку регіону [Електронний ресурс]: - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2011_17/Kulsa_Gonc.pdf
4. Програма навчальної дисципліни "Планування розвитку територій" для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання/ укладач: Єрмоленко О.О. - ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016.

Нормативно - правові акти України

1. Бюджетний Кодекс України // www.rada.gov.ua
2. Земельний Кодекс України // www.rada.gov.ua
3. Закон України від 09.04.1999 р. “Про місцеві державні адміністрації”// www.rada.gov.ua
4. Закон України від 23.03.2000 р. № 1602 - III “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” // www.rada.gov.ua
5. Закон України від 07.02.2002 р. № 3059 - III “Про Генеральну схему планування території України” // www.rada.gov.ua
6. Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-ІУ “Про стимулювання розвитку регіонів” // www.rada.gov.ua
7. Закон України від 16.11.1992 року N 2780-XII “Про основи містобудування” // www.rada.gov.ua
8. Закон України « Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року № №156-VIII //<http://www.president.gov.ua/news/32385.html>
9. Закон України від 18.03.2004 р. №1621 “Про державні цільові програми” // www.rada.gov.ua
10. Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-ІУ “Про стимулювання розвитку регіонів” // www.rada.gov.ua
11. Закон України від 13.05.2000 р. №1453 “Про державну статистику” // www.rada.gov.ua
12. Закон України від 16 липня 1999 року №991 “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків” // www.rada.gov.ua
13. Закон України від 13.10.1992 р. № 2673 - XII “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон”// www.rada.gov.ua
14. “Закон України 6 вересня 2005 року N2807-IV “Про благоустрій населених пунктів “ // www.rada.gov.ua
15. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
16. Закон України « Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року № №156-VIII //<http://www.president.gov.ua/news/32385.html>

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. №196 «Деякі питання державного фонду регіонального розвитку»
18. Указ Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020».
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. №621 “Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту Державного бюджету” // www.kmu.gov.ua
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики» // www.kmu.gov.ua
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2005 р. N 263 “Про запровадження моніторингу результатів діяльності Кабінету Міністрів України та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій” // www.kmu.gov.ua
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2005 р. N 835 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2005 р. N 263” // www.kmu.gov.ua
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. N1291 “Про забезпечення реалізації Закону України "Про Генеральну схему планування території України" // www.kmu.gov.ua
24. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 р. N224 “Про містобудівний кадастр населених пунктів “// www.kmu.gov.ua
25. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. N 848 “Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів “// www.kmu.gov.ua
26. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1996 р. N 413 “Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру “// www.kmu.gov.ua
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. №751 “Про затвердження порядку підготовки, укладання та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди” // www.kmu.gov.ua
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року №385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
29. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 р. № 224 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку” // www.me.gov.ua
30. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 08 травня 2003 р. №114 “Про затвердження Тимчасових методичних рекомендацій щодо розроблення державних цільових програм”

Інтернет ресурси

1. www.kmu.gov.ua - сайт Кабінету Міністрів України
2. www.me.gov.ua - сайт Міністерства економіки України
3. www.minregionbud.gov.ua - сайт Міністерства регіонального розвитку та будівництва України
4. <http://dzk.gov.ua> - Центр державного земельного кадастру
5. <http://www.narda.org.ua> - Асоціація агенцій регіонального розвитку України

Ресурси мережі Інтернет

1. Бюджетний Кодекс України. № 2456-VI від 8 липня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Земельний Кодекс України. № 2768-III від 25 жовтня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page8>.
3. Податковий кодекс України. № 2755-VI від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>
4. Про благоустрій населених пунктів : Закон України № 2807-IV від 6 вересня 2005 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2807-15/page2>.
5. Про Генеральну схему планування території України : Закон України № 3059-III від 07.02.2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>.
6. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України № 1602-III від 23 березня 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
7. Про державні цільові програми : Закон України № 1621-IV від 18.03.2004 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 224 від 29.07.2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.322.0>.
9. Про затвердження тимчасових методичних рекомендацій щодо розроблення державних цільових програм : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 114 від 08.05.2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1022.52.0>.
10. Про Концепцію державної регіональної політики : Указ Президента України № 341/2001 від 25 травня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/341/2001>.
11. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586-XIV від 9 квітня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
12. Про основи містобудування : Закон України № 2780-XII від 16 листопада 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
13. Про оцінку земель : Закон України № 1378-IV від 11.12. 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.
14. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України № 2850-IV від 08.09.2005 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади НАКАЗ 30.03.2016 N 75 МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/news/34415/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendatsiy-shodo-formuvannya-i--realizatsiji-prognoznih-ta-programnih-dokumentiv-sotsialno-ekonomichnogo--rozvitku-objednanoi-teritorialnoji-gromadi.html>
16. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/article/2264/strategiya-regionalnogo-rozvitku-zaporizkoji-oblasti--na-period-do-2020-roku.html>
17. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua/article/2200/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2020-roku.html>
18. Стратегічне планування регіонального розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://regionet.org.ua/files/04.RD_Strategies_Methodology_Kashevskyi_UA.pdf

19. Методологія планування регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс].
– Режим доступу:
http://regionet.org.ua/files/04.RD_Strategies_Methodology_Kashevskiy_UA.pdf
20. Стратегічне планування місцевого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим
доступу:http://despro.org.ua/media/articles/04_book_berdanova_vakulenko_ctrateg_chne_planuvann.pdf
21. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс]. –
Режим доступу:<http://surdp.eu/Strategic-Planning-Documents>